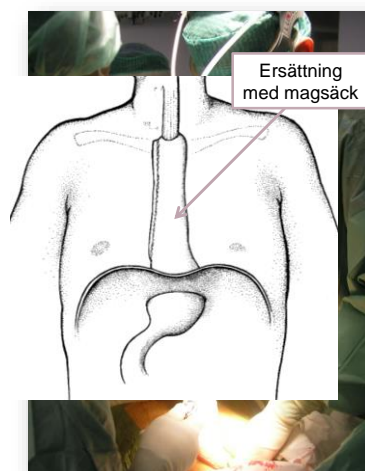

Vad vi vet idag om återhämtning efter matstrupscancer

Pernilla Lagergren, Professor och sjuksköterska
Institutionen för molekylärmedicin och kirurgi, Karolinska Institutet
Department of Surgery and Cancer, Imperial College London

Matstrupscancer

- Symtom
 - Sväljningssvårigheter
 - Viktnedgång
- Extensiv utredning
- Omfattande behandling
 - Neoadjuvant behandling
 - Stor operation
 - Ingrepp i buk och bröstorg
 - Ersättningsorgan
 - 50 % komplikationer
 - 30 % 5-årsöverlevnad

Patientmöte

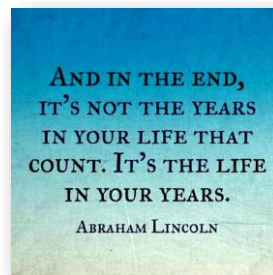

Pernilla Lagergren

Hur mäter vi hur patienter och anhöriga mår?

Genom enkäter eller intervjuer

- Självrapporterade mått
- Hälsorelaterad livskvalitet, erfarenhet av symtom, psykosociala aspekter, vårdtillfredsställelse
- Subjektivt

Pernilla Lagergren

Livskvalitet på kort sikt efter operationen

- Mycket påverkad livskvalitet första året efter operation
- Särskilt de första 2 månaderna
- Vid 6 månader:
 - Nedsatt livskvalitet, arbetsfunktion, social, emotionell och fysisk funktion
 - Vanliga problem: "fatigue", andnöd, aptitlöshet, svårt att äta, smärta, diarré, sömn
- Successiv återhämtning

(Malmström M et al. 2015, Viklund P et al. 2006)

Pernilla Lagergren

Livskvalitet 5-10 år efter operationen

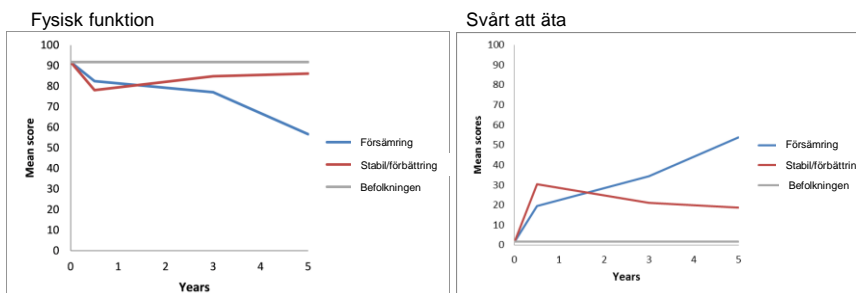
- Den majoritet som **förbättras** rapporterar livskvalitet jämförbar med normalbefolkningens för de flesta aspekter
 - Kvarstående problem vid 5 år: trötthet, aptitlöshet, diarré, ätsvårigheter, smärta och reflux
 - Kvarstående problem vid 10 år: reflux
- De som inte förändras (**stabila**) i sin livskvalitet
 - Jämförbart med befolkningen vid 5 år sämre vid 10 år
- Patienter som **försämras** (8-47 %) mår sämre i alla funktioner och symtom jämfört med bakgrundsbefolkningen

(Schandl A et al. EJC 2016; Derogar M et al. J Clin Oncol 2012)

Pernilla Lagergren

Livskvalitet 5-10 år efter operationen forts.

Livskvalitet 5 år efter operationen jämfört med en bakgrundsbefolkning

Baserat på 117 patienter och 4910 individer i bakgrundsbefolkningen

(Derogar M et al. J Clin Oncol 2012)

Pernilla Lagergren

Faktorer som försämrar återhämtningen

Patient- och tumörfaktorer

- Annan samtidig sjuklighet
- Skivepitelcancer
- Mer avancerad tumör
- Tumör högt upp i matstrupen

Faktorer som inte verkar påverka: ålder, kön och övervikt

(Djävrv T et al, J Clin Oncol 2009)

Pernilla Lagergren

Faktorer som försämrar återhämtningen forts.

Neoadjuvant behandling

- Negativ påverkan under behandlingen
- God effekt på sväljningsbesvär
- Återhämtning innan operationen
- Ingen skillnad efter operationen

Avsaknad av randomiserade studier!

Cools-Lartigue J et al. Ann Surg Oncol 2014
 Sunde B et al. Dis Esophagus 2016
 Blazeby JM et al. Cancer 2005
 Reynolds JV et al. BJS 2006
 van Meerten et al. Int J Radiation Oncology Biol Phys 2008
 Safiddine N et al. J Thorac Cardiovasc Surg 2009
 Scarpa et al. J Gastrointest Surg 2013
 Hauser C et al. Dis Esophagus 2014

Pernilla Lagergren

Faktorer som försämrar återhämtningen forts.

Kirurgiska faktorer

- Negativ påverkan
 - **Komplikationer**
 - Kort & lång sikt
 - Andnöd, fatigue, ätsvårigheter, sömnproblem, reflux
- Ingen påverkan
 - Kirurgins omfattning
 - Typ av operation
 - Blödning under operationen
 - Omfattning av lymfkörtelutrymning
 - Marginaler till tumören
 - Operationstid
 - Kirurgvolym
 - Sjukhusvolym

(Schandl A et al. BMJ open 2016, Derogar et al J Clin Oncol 2012, Rutegård M et al. ASO 2008, Rutegård M et al. BJS 2008, Viklund P et al. WJS 2005)

Pernilla Lagergren

Psykologiska aspekter

- Preoperativ ångest och depression (HADS >8 poäng)
 - 34 % ångest
 - Kvinnor högre risk
 - 23 % depression
 - Nedsatt fysisk funktion högre risk

(Helstadius et al. Dis Eso 2015)

Pernilla Lagergren

Viktförlust efter operationen

- 64 % förlorar minst 10 % av sin vikt fram till 6 månader efter operation
- 20 % av patienterna förlorar minst 20 %!
 - Smärta vid måltid
 - Aptitlöshet
 - Ättsvårigheter
- Fortsätter även på lång sikt
- Riskfaktorer:
 - Kvinnligt kön (kort sikt)
 - Neoadjuvant behandling (kort sikt)
 - Högt BMI >25 (kort och lång sikt)

(Martin L et al, BJS 2007, 2008 and 2009, Martin L et al. Ann Surg Oncol 2014, Anandavadivelan P et al. Br J Surg 2018)

Pernilla Lagergren

Anhörigperspektiv

- 34 % rapporterar måttlig till hög belastning
- 43 % oroar sig att cancern ska komma tillbaka
- 23-36 % rapporterar ångest
- 13-29 % rapporterar depression

Brist på studier avseende anhörigperspektivet

Dempster et al. J Psychosomatic Res. 2011
 Dempster et al. Psycho-Oncol 2011
 Haj Mohammad et al. Support Care Cancer. 2015
 Graham et al. Psycho-Oncol. 2016
 Graham et al. Psycho-Oncol. 2016

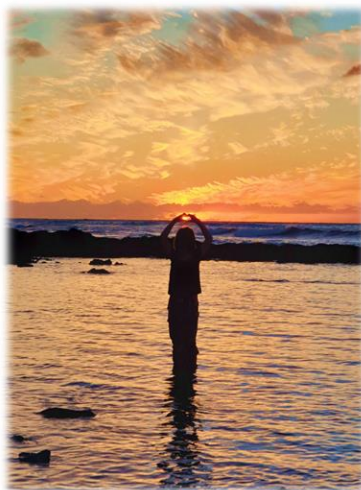
Pernilla Lagergren

Slutsatser

- Vi vet en del men mycket saknas ⇒ OSCAR
- Viktigt att tidigt åtgärda problem efter operation
 - Intensifierad och individanpassad uppföljning
- En kontinuerlig kontakt (sjuksköterska) kan ge stöd, hjälp och vägledning både före och lång tid efter operation
- Livskvalitetsmått kan vägleda uppföljning
 - Använda patientrapporterade mått i vården
- Psykologiskt stöd finns att få
- Dietistkontakt är av värdefull
- Cancer drabbar ofta hela familjen – hela familjen behöver stöd
- Patientens och anhörigas perspektiv kan vägleda framtidens forskning och vård

Pernilla Lagergren

Tack

Just like the sun is not gone because you can't see it,
your happiness is not gone because you can't feel it.

Pernilla Lagergren